

ADATOK.

A LEDNICZEI URADALOM 1669-IKI RENDTARTÁSA.

Franciscus Rákóczi dei gratia electus Transilvaniae princeps partium regni Hungariae dominus et Sicularum comes etc. Egregii nobis fideles, salutem cum favore nostro.

Tavaly esztendőben jószáginknak főszámvévőjét és exactorát: nemzeti *Cseh Mihály* uramot expediálván *ledniczei* és *trenchini* jószáginknak is percurrálására, és connumeratiójára, azon *ledniczei* jószágunkban, azminémő difficultások occurráltak, azokat ü kegyelme előnkben terjesztvin, és reportálván, kegyelmesen és serio parancsoljuk, mind mostani *ledniczei* udvarbiráinknak: *Turóczi Máténak*, mind következő udvarbiráinknak és tisztünknek, az ide alá specificált punctumok szerint proventusinknak exactiójában, administratióban, mindenekben ugy accommodálják magokat.

1. *Lednicze* városa mind ez ideiglen, privilegiumoknak continentiaja szerint paraszti szolgálatért nekünk többet nem fizetett, csak fl. 200. Azmennyin az connumeratióban vadnak, alig esik egy personára fl. 2. Azért azon summa augeáltatik, magok kívánsága szerint cum fl. 50, és így a modo in posterum fizessenek fl. 250, az mint magok is compromittáltak arra magokat.

2. Azkiknek *pálinkafőző részfázékok* vagyon, és azkik azt exerceálják annuatim, minékünk minden fázéktul: 1—1 tallért fizessenek, nemcsak *ledniczi*, de egész jószágban.

3. Az *sörfőző üstektől* is, valakiknek lészen, mind itt, mind több helyeken: 1—1 tallért fizessenek jövedelminkhez, azkik pedig mások üstében főzetnek sört, azok: fél-fél tallért fizessenek.

4. *Sör áruást* valakik *czéger alatt* tesznek, azok is mind *Ledniczén*, mind másutt, annuatim: 1—1 forintot fizessenek.

5. Az egyéb ususokban és ritusokban, az urbariumnak continentiajához accomodálják mindenekben magokat.

6. *Lehotka* nevü falu, maradjon azon ususában és ritusában, azmint az urbariumban specificálva vagyon, addito hoc, *pálinka*-, *sör-főzéssel*, és áruástul ok az szerint fizetnek, azmint *Ledniczén* specificálva vagyon.

7. Minthogy Istennek hála nagy kegyelmességébül, ezen *ledniczei* jószágunk *emberszámbul* megsaporodott, az *majorság* pedig igen kevis, azmint az számadásokbul kitetszik, ugyhogy két. vagy három falunak több majorságot kellene colálni, azért minthogy némely falujuk az váltul és majorkodástul mesze is laknak, azért kegyelmesen kívánjuk és paran-

csoljuk, azok majorkodtatással és heti szerjással ne terheltessenek, úgy mint: Zubak, Sztruhar, György Miklós etc., az *scultetus-helynek harmadrészén* lakván, az várhoz sokat szolgálván, és *juhászságot* viselvin, ezek taksát ne fizessenek, hanem, úgymint eddig, úgy ezután is, az mi szolgálatunkban az tiszték mellett hiven és igazán forgolódjanak. Az más két részin lévőök és lakók peniglen, annuatim taksát fizessenek per fl. 16. az *malmoktul* való jövedelmet és az 100 *deszkát* is urbarium szerint praestáljanak.

8. Az egész *sessiókat* biró colonusok, annuatim fizessenek per fl. 20, az *fél sessiókat* kik birnak, per fl. 10, az *fertálosok* per fl. 5, az *zsellérek* pedig azkiknek házok vagyon, per fl. 2. 50, de azkik ezek közül is értékesebbek, azok is per fl. 5, és ezen falu lészen immunis: *szolgálatul, brendza, túró, só, reájok való osztástul és korcsmálástul* is. Hanem az *majorságrétek* itt vannak, azokat tartozzanak kaszálni, takarni, és az csürökben behordani, az *juhakol* körül is azmiben kivántatik szolgálni, egyib szolgálatul, adózással ne terheltessenek. Az *juhokból, bárányokból*, az szokott *dézmát* praestálni. Azmely darab rétet kívánnak, nékiek engedtetik.

9. *Lisza* nevű falubeliek hasonlóképen az paraszti szolgálatul és egyéb adózástul, *só, túró, reájuk való osztástul* immunisok legyenek, hanem ezek is hasonló taksát fizessenek. Az *scultetusok* annuatim per fl. 24. Az egész *sessiókat* per fl. 20, *fél sessiókat* birók per fl. 10, *fertálosok* per fl. 5, *zsellérek*, kik magok házaiban laknak, per 2 fl. 50, de azkik értékesebbek, per fl. 5. Az *fél sessiók* is némelyek értékesebbek lévén még az egész *sessióknál* is, és *felesen is lakván egy helyen*, az olyanok fizessenek per fl. 15; mind *Liszán*, mind *Zubakon*. Az *juh-dézmáért* való census is fennmaradjon, vagy in specie exigáltassék az dízsma rajtok. *Malmoktul* való census, minthogy az külön vagyon, külön is exigáltassák, azkiknek malmok vagyon. Az rétek kaszálásában, tálrásban egyet értsenek az *zubaiakkal*, korcsmára való bort, sert horzással tartozzanak. Hasonlóképen pálinka, sörfőző üstektül, serarúlástul azon censusot fizessenek, mind azok, mind az *zubaiak*, az mint *Ledniczin* megiratott.

10. *Láz*. Ezen falu is hasonlóképen az paraszti szolgálatul immunis legyen, távul lakván, taksát fizessen. *Scultetusok* minthogy kevesebben vadnak, fizessenek per fl. 20. Itt egész sessionátus jobbágyok nem lévén, azkik *hármán, négyen, s többen is együtt laknak*, az olyanok fizessenek per fl. 15, kisebb értékűek, kik per fl. 10, kik per fl. 8, kik per fl. 6, zsellérek, kik per fl. 5, per fl. 2.50. Et sic consequenter. Az egyibb rendtartásan maradjanak ezek is úgy, az mint *Zubakon* és *Liszán* megiratott. Ezeknek investigálására és jó rendben való vitelére, s megtaksálására menjenek ki: *Csuthi Pál* és az udvarbiró: *Túróczy Máté* ezen három falukban. Notandum: Ezt is méltó írásban tenni: azmikor az mi dolgunkban kivántatik, *fegyverrel való szolgálatjok*, abban senki ne vonogasson magát, hanem egyenlő szívvvel felkeljenek és azmint tisztjük fognak parancsolni nekik, ahhoz tartsák magokat.

11. *Rovna*: Ezen kis falu, minthogy *majorságunkhoz* közel vagyon, és curiánk, majorok, csürök és veteményes kertek, sörfőzőház és malom, kiről minduntalan sok szolgálatjuk vagyon és *postasággal* is gyakorta szolgálnak, azért ezek tartassanak megirt *conditiók* szerint.

12. Ezen falunak igen kicsiny határa vagyon. Azért azmely *egy tábla föld* felől, supplicatiójokban emlékezetet tésznek, kirül udvarbirántlul informatiót vettük, ad beneplacitum nostrum nekiek engedtünk, úgyhogy mig kezeknél hagyatik, annuatim fizessenek mi számunkra töle per fl. 25.

13. *Horenicz* nevő falu, urbariumnak continentiája szerint mindenemü ususiban, ritusiban szolgálatjoknak rendiben maradjanak, abban az mint ott specificálva vagyon.

14. *Nagy-Breznicze* nevü falunk az urbariumban specificált conditioniok szerint maradjon abban.

15. *Kis-Breznicze*. Ez is urbariumban specificált ususokban és ritusokban hagyatott.

16. *Kvassó* hasonló rendben hagyatott az mint specificálva vagyon.

17. *Puchó* várasa minémő rendben és contributióban vagyon, az urbariumban specificé et nominanter elegendőképen declarálva vagyon. Azminémő difficultások tempore connumerationis emergáltattak, mi előnkben azok reportáltatván, nagyobb részére punctumok szerint rectificáltatának is, mindazáltal az melyek láttatnak nehezeknek lennie nékik, azon így rectificáltatnak.

18. *Fördő-házat* haszontalanul építtetni nem szükséges, ha pedig gondolja hasznosnak lenni, és valami jövedelem jöhetne belőle, úgy meg kellene építeni.

19. Azmely *exulant barbér* telepedett oda *Puchóra*, ha ü neki is haszontalan az ü jövendő háza, 4 forint taksa fizetisre nem kell kinszeríteni, az relaxáltatik neki.

20. *Sörfőző* és *pálinkafőző üste*ktül és *sör czigé*rektül is olyan, annál is census exigáltatik mindenüktül, azmint *Ledniczén*, specificálva vagyon, mind itt *Puchón*, és az egész jószágban is.

21. Az idegen vásárookra járó *zsidók* és az *posztócsináló exulantok* is, az *vásári* alkalmatossággal, hogy az ü régi rendtartásokban megtartassanak, kegyelmesen megengedtük, ha kik oda telepednének, illendő taksára befogadjuk.

22. Szombati *vásárt*, azon legyenek minden igyekezetekkel, más napra, keddre, vagy szerdára fordítsák, melyet mindenütt meg is kiáltassák, talám úgy inkább *több zsidó telepednék oda*, jövedelmünk annyival nevedkednék.

23. Az *malmok* proventususa, hogy az urbariumban specificált mód és taksa szerint megmaradjon, kegyelmesen megengedtünk. Ez esztendei taksájoknak penig pro nunc minden *molnárin*knak harmadrészét relaxáltunk, úgyhogy azután is urbarium szerint fizessenek.

24. *Zbora* és *Mosticz*. Portiók lévén, az urbariumban megirt ususban és ritusban maradjanak meg.

25. *Sztreczenicz*. Hasonlóképen azon ususokban és ritusokban tartassanak meg, azmint az urbariumban specificálva vagyon. Mivel penig, azmint informáltattunk, az *Vág vize* sok károkat tett nékiek, mint szántóföldekben, mint ritekben, azon tekintetre nízve, azon *leguminájolenak felit*, az melyek az urbariumban specificáltatnak, ad beneplacitum nostrum kegyelmesen *relaxáltuk*.

26. Azmint az számadásokbul és más alkalmatosságból is eszünkben vehetjük, igen abutálnak némely odajáró vagy idejövő szolgálk az mi

kegyelmessigünkkel, mód nélkül való *praebendázást* kívánnak és tesznek, jövedelmünknek nem kicsiny deminutiójával. Azért ennekutánna, az mi szolgálaink, azkik nem heverisre, hanem szolgálatra küldetnek, azkik ott szálának, és az praebendájokon kívül, azmint udvarnál jár nékiek, többet ne kívánjanak, ott ne heverjenek, hanem dolgokra menjenek. Azmely szolgálaink ott laknak is, kiknek-kiknek bizonyos fizetések lévén, több praebendázást ne kívánjanak, kiki fizetésivel contentus legyen, mivel nekünk ott *borunk* nem teremvín, míg csak egy itcze pénzünkben esik, mert az olyan praebendázás, minekutánna számadásban nem acceptáljuk. Excepto az mikor oly törvényes dolgok az mi székünkben revideáltatnak, vagy oly jóakaróink interveniálnak, az olyanoknak illendő módon való gazdálkodást nem tiltjuk, csak legyen rendesen és helyesen, azért mind tisztünk mind szolgálaink hogy ehez accomodálják magokat kegyelmesen és serio parancsoljuk. Datum in curia nostra *Király-Gelyénes*. Die 14. Decembris, anno 1669.

Egykorú másolata az Orsz. Levéltár kamarai osztályának utasításai közt.

POZSONY VÁROS 1729-IKI TÜZRENDTARTÁSA.

Der Königlichen Freyen Stadt Preszburg Feuer- Ordnung.

Demnach, wie in allen Dingen, also auch absonderlich wegen Feuers-Noth bey denen Städten, eine unumgängliche Nothdurfft ist, nicht nur allein gute Fürsèhung, Anstalt, und Verordnung zu machen, sondern auch, ob derselben, wo sie gut eingerichtet, steiff, und fest zu halten, wo aber daran etwas zu ersetzen, oder zu verbessern wäre, nach Umstände, und Begebenheit der Zeit gleich zu ergänzen: Als haben Richter, Burgermeister, und Rath allhir, die vorhin publicirte Feuer-Ordnung durchgehen, und revidiren lassen, welche auch nach jetziger Zeit, und Gelegenheit elaboriret, verbessert, folgsam besagt einem Wohl-Edlen Rath referiret, und von demselben, wie auch der genannten Burgerschaft ratificiret worden, folgenden Inhaltes:

Erstlich, und vor allen Dingen soll ein jeder Hausz-Herr, oder Hausz-Vatter, und alle so Häuszer, und Feuerstätte haben, besonders aber, und in specie alle die jenigen, die im Eisen, Kupffer, Schmidwerck, und in Kohlen arbeithen, nicht münder die Haffner, Bierbräuer, Becken, Seiffensieder, Bader, Gastgeber, Köche, Brandwein-Brenner, und dergleichen fleissige Achtung geben, damit dieselbige ihre Rauchfänge, Feuerstätte, und Bachöfen rein, sauber, und dermassen gemacht, bewahrt, und fleissig kehrt, oder gesäubert halten, mithin auch die Kohlen-Cammer gewelbt, und von denen Feuer-Werckstättön so viel möglich entfernt seyn sollen, dasz daran kein Mangel erseheine, oder einige Gefährlichkeit des Feuers zu besorgen seye. Worbey denen Maurern in specie allen Ernstes. unt bey unauszbleiblicher Straffe hiermit auferleget wird, die neue aufführende Rauchfänge hoch, und weit genug zu bauen, dieselben sambt den Mäntl mit guten Zeug, und dick zu verwerffen,